

İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU YÖNERGESİ
BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- (1) Bu yönerge; Sosyal Araştırmalar Etik Kurulu'nun görevlerini ve çalışma şeklini düzenler.

Kapsam

Madde 2- Bu Yönerge;

(1) İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi mensuplarınca yapılacak olan sosyal araştırmalar ve bununla ilgili her türlü bilimsel araştırma, çalışma, yayın, eğitim-öğretim, etkinlik, bilimsel araştırma ile desteklenen ve/veya yürütülen bilimsel araştırma projeleriyle ilgili araştırma etiği konularının değerlendirilmesi işlemlerini kapsar.

Dayanak

Madde 3-

(1) Bu Yönerge, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun Senato'nun görevlerini düzenleyen 14. Maddesi ve üniversitelerde bilimsel denetimi düzenleyen 42. Maddesi, Yükseköğretim Kurulu Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi ile Yükseköğretim Kurumları Etik Davranış İlkelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4-

a) Araştırma: Etik Kurul Onay Belgesi almak üzere Kurula sunulan ve ikinci madde kapsamında bulunan bilimsel çalışma projelerini,

b) Başkan: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Araştırmalar Etik Kurulu Başkanı,

c) Başkan Yardımcıları: Başkanın kendisine yardımcı olmak üzere görevlendirdiği Kurul üyelerini,

ç) Birim: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesine bağlı Fakülte, Enstitü, Yüksekokul, Araştırma Merkezi vb.leri,

d) Etik Kurul: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Araştırmalar Etik Kurulunu,

e) Mensup: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi akademik personeli ve öğrencilerini,

f) Raportör: Etik kurul tarafından seçilen ve başvuru dosyası ile ilgili bilgi, belge ve dokümanları inceleyip raporlayan etik kurul üyesini,

g) Rektör: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Rektörünü,

ğ) Senato: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Senatosunu,

h) Sorumlu araştırmacı: Bir araştırmanın etik, bilimsel, teknik, idari, mali ve hukuki her türlü sorumluluğunu taşıyan araştırmacıyı,

ı) Uzman: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Araştırmalar Etik Kuruluna yapılan araştırma önerisi başvurularının değerlendirilmesinde görüşlerinden yararlanan ve ilgili alanda uzmanlaşmış Üniversite içinden veya dışından bilim insanlarını,

i) Üniversite: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesini,

j) Üye: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Araştırmalar Etik Kurulu Üyesini ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Temel Etik İlkeler

Madde 5- (1) Üniversite'nin sosyal araştırmadaki etik anlayışının temelinde evrensel ahlak ilkelerine bağlılık; doğruluk, özeleştiri, objektiflik, tarafsızlık, açıklık, bilimsel kuşkuculuk, eleştirel bakış, yeni kavramlara açıklık, bilimsel araştırma disiplinini korumak, özgünlük ve yenilikçilik yer alır.

(2) Bilimsel araştırma, yayın ve akademik etiğe ilişkin temel ilkeler, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesinde düzenlenmiş olup; sosyal araştırmalar için de aynı temel ilkeler esastır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Etik Kurulun Oluşumu, Görevleri, Çalışma Usul ve Esasları

Etik Kurulun Oluşumu

Madde -6 (1) Kurul, etik olmayan davranışlar nedeniyle idari veya adli ceza almamış doçent ve profesör unvanına sahip Senato'nun önereceği adaylar arasından Rektör tarafından görevlendirilir. Etik Kurul, Üniversitemiz sosyal ve beşeri bilimlerin farklı birimleri alanında görev yapmakta olan 6 (altı), fen ve mühendislik bilimleri ile sağlık bilimleri alanlarından en az birer ve meslek odalarına kayıtlı en az bir üye olmak üzere, toplam en az 9 üyeden oluşur.

(2) Etik olmayan davranışları nedeniyle idari veya adli bir ceza almış olanlar Kurul üyeliğine seçilemez. Bu türden bir ceza alan üyenin Kurul üyeliği, cezayı aldığı tarih itibariyle düşer.

(3) Üyelerin görev süresi iki yıldır. Görev süresi biten üye, aynı usulle yeniden seçilebilir.

(4) Üyeler gizlilik taahhütnamesini imzalayarak göreve başlar.

(5) Etik Kurul ilk toplantısında kendi arasından bir başkan, bir başkan yardımcısı ve bir raportör seçer.

(6) Etik Kurul üyeliğinden çekilme, Rektörün onayının ilgiliye tebliği ile yürürlüğe girer.

(7) Boşalan üyelik için kalan süreyi tamamlamak üzere aynı usulle 15 gün içinde yeni üye seçilir.

(8) Bir takvim yılı içinde, izinsiz ve özürsüz olarak üst üste üç toplantıya katılmaması veya en az altı ay süreyle izinli olunması hallerinde Etik Kurul üyeliği kendiliğinden düşer.

Etik Kurul Sekretaryası

Madde 7- (1) Etik Kurulun sekretarya görevi, Üniversite Genel Sekreterliği'nce yürütülür

Etik Kurulun Çalışma Şekli

Madde 8- (1) Etik Kurul aşağıda belirtilen ilkelere göre çalışır:

a)Etik Kurul; başkanın, bulunmaması halinde başkan yardımcısının en az bir hafta önce gündemli çağrısı üzerine üye sayısının salt çoğunluk katılımı ile toplanır. Toplantı kapalı usulde yapılır. Etik Kurul üyeleri, başvuru dosyalarının içeriğini Etik Kurul toplantısı dışında başkaları ile tartışmaz ve dosyaların içeriği hakkında bilgi vermez.

b)Etik Kurul üyeleri ile Etik Kurulun sekretaryasını yapanların gizliliğe riayet etme ve sır saklama yükümlülükleri vardır. Etik Kurula intikal eden bir konuda, daha önce bu işlemde taraf olan Etik Kurul üyesi varsa, bu üye toplantının ilgili kısmına katılmaz ve oy kullanmaz.

c)Etik Kurul dosya üzerinden inceleme yapar; gerekli görülmesi halinde ilgili kişilerden yazılı ya da sözlü bilgi alır.

ç)Etik Kurul, Üniversite dışı kurum ve kuruluşlarla yazışmalarını Rektörlük aracılığıyla yapar.

d)Etik Kurula başvuru üzerine ilk inceleme raportör üye tarafından şekil yönünden yapılır. Şekil yönünden yapılan incelemede başvuru dosyasında eksiklik tespit edilir ise, 15 gün içinde tamamlanması için dosya başvuru sahibine iade edilir. İlgili kişi gerekçe göstererek dosyayı tamamlamak için ek süre isteyebilir. Dosya üzerinde inceleme iki ay içinde sonuçlandırılır ve başvuru sahibine yazılı olarak bilgi verilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Başvuruların Şekli, Kabulü ve Değerlendirilmesi

Başvuru Şekli

Madde 9- (1) Başvuru, Etik Kurulu Başkanlığına Ek-1'de yer alan dilekçe ile yapılır. Dilekçe ekinde, Ek-2'te yer alan Başvuru Formu ve Ek-3'te yer alan Taahhütname sunulur. Projelerin İlgili Kuruma (TÜBİTAK, Üniversite vb.) sunulduğu şekli ile tam metni başvuruya eklenir (eğer proje kapsamında anket vb. gerçekleştirilecekse ilgili dokümanların da sunulması gerekir.) Başvuru sahibinin ismi ve imzası bulunmayan dilekçeler işleme konulmaz.

(2) Raportörün ön incelemesinden geçen başvurular, Etik Kurul gündemine alınır.

(3) Etik Kurul tarafından belirlenen başvuru usulüne uygun şekilde; başvurularda istenen bilgi ve belgeler -çalışmanın başlığı, saha araştırmasının yapılacağı tarih, izin alınması istenen kurum ya da kurumların listesi, kime uygulama yapılacağı ve uygulama yapılacak yaklaşık kişi sayısı, Üniversite dışında herhangi bir kurumdan (Bakanlıklar, kamu kurum veya kuruluşları, diğer üniversiteler, vb.) izin alınacaksa ilgili izin belgesi, çalışma özeti ve eğer araştırmada kullanılacak ölçek bir başkası tarafından geliştirilmişse o kişiden alınmış ölçek kullanım izni belgesi vb.- başvuru formuna eklenmelidir.

(4) Etik Kurul tarafından uygun olmadığı kararı verilen veya Kurul onayı alınmadan yapılan araştırmaların etik, yasal ve idari sorumluluğu araştırmayı yapan sorumlu araştırmacıya aittir.

Başvuruların Kabulü ve Değerlendirme

Madde 10- (1) Başvuruların kabulü ve işlemlerde aşağıdaki ilkelere uyulur:

- a) Başvurunun evrak kaydına geçtiği tarih, başvuru tarihidir.
- b) İlk inceleme sonucunda gerekli görülmesi halinde, gerekli ek bilgi ve belgeler istenir.
- c) Şekil yönünden incelemesi tamamlanan başvuru dosyaları esas yönünden incelemek ve karar bağlamak üzere Etik Kurul gündemine alınır. İnceleme ölçütleri ve öneriler, bu yönerge ile yerleşik etik ilke ve kurallara dayanır.
- ç) Etik Kurul başvuru ile ilgili olarak gerek gördüğünde başvuru sahibini dinleyebilir, uzman danışman görüşü alabilir, alt komisyonlar kurabilir.
- d) Başvuru üzerine incelemeler en geç iki ay içinde tamamlanır. İki aylık süre, başvurunun kayda alındığı tarihte başlar.
- e) Etik Kurulda yapılacak değerlendirme neticesinde, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar alınır. Oylamada çekimser oy kullanılamaz.
- f) Kararlarda, başvuranın adı, soyadı, karar tarih ve sayısı ile kararın dayandığı belge ve bilgiler, inceleme sonucu ile karara katılan Etik Kurul Başkanının ve üyelerin ad ve imzaları yer alır.
- g) Etik Kurulun başvuruyu uygun görmemesi durumunda sonuç, başvuran araştırmacıya yazı ile bildirilir.
- h) Etik Kurul tarafından verilen olumlu karara dayalı olarak başvuran araştırmacıya Ek-4'teki "Etik Kurul Onay Belgesi" tanzim edilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlük

Madde 13- (1) Bu Yönerge, Senato tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürürlükten Kaldırılan Mevzuat

Madde 14-(1)24.04.2013 tarihli İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Araştırmalar Etik Kurulu Yönergesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürütme

Madde 15- (1) Bu Yönerge hükümleri Rektör tarafından yürütülür.

Ek-1

T.C
İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU BAŞKANLIĞINA

Dilekçe ekindeki Başvuru Formunda hakkında istenen bilgilerin sunulduğu
"....." başlıklı
araştırmamızın/projemizin Kurulunuzca değerlendirilerek Etik Kurul Onay Belgesi verilmesi
için gereğini saygılarımla arz ederim.

Tarih

Sorumlu Araştırmacının
Adı Soyadı
İmza

EKLER

1. Başvuru Formu (... Sayfa)
2. Taahhütname

İLETİŞİM BİLGİLERİ

İş adresi :
İş Telefonu :
GSM :
E-posta :

Ek-2

T.C

İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Araştırmalar Etik Kurulu

BAŞVURU FORMU

1. Araştırmanın başlığı _____

2. Araştırmanın niteliği (Uygun olan kutuyu işaretleyiniz) :

- Öğretim Üyesi Araştırması
 Doktora Tezi
 Yüksek Lisans Tezi
 Bilimsel Araştırma Projesi (BAP)
 TÜBİTAK Araştırma Projesi
 Diğer (belirtiniz) _____

3. Yürütücü / Sorumlu Araştırmacının:

Adı-Soyadı _____

Bölümü _____

Telefonu _____

Adresi _____

E-posta adresi: _____

4. (Tez çalışması ise) Danışmanın:

Adı-Soyadı _____

Bölümü _____

Telefonu _____

Adresi _____

E-posta adresi: _____

5. İKÇÜ Sosyal Araştırmalar Etik Kuruluna Sunulan Belgeler

- Başvuru Dilekçesi
 Etik Kurul Başvuru formu (Gerekli bilgiler doldurulmuş halde)
 Araştırma Önerisi [Araştırmanın amacını, konusunu, örneklem profilini, yöntemini, veri toplama araçlarını (anket, ölçek, ses kaydı vb.), kaynakçayı vb. içeren metin] veya Proje Başvuru Formu (TÜBİTAK, BAP vs. söz konusu olduğunda)
 Anket ve/veya mülakat soruları (varsa)

- Ölçek izinleri / dilekçeleri (varsa)
- Bilgilendirilmiş Onam Formu (anket uygulanacak denekler baştan belli ise)
- Gerekli kurum ve kuruluşlardan alınan izinler (Örn. MEB taahhütnamesi)
- Taahhütname
- Diğer (belirtiniz) _____

6. Veri Toplanması Planlanan Yerler/Mekânlar, Kurum ve Kuruluşlar:

- a. _____
- b. _____
- c. _____
- d. _____
- e. _____
- f. _____

7. Çalışmanın/Projenin başka bir kurum tarafından desteklenip desteklenmediği:

- Desteksiz
- Destekli

8. Desteklenen bir proje ise, destekleyen kurum:

- Üniversite
- TÜBİTAK
- Uluslararası (belirtiniz) _____
- Diğer (belirtiniz) _____

9. Başvurunun statüsü:

- Yeni başvuru
- Revize edilmiş başvuru
- Bir önceki projenin devamı

10. Bir önceki projenin devamı ise, yürütülen çalışma önceden onaylanan çalışmadan herhangi bir farklılık gösteriyor mu?

- Evet
- Hayır

Evet ise farklılığı açıklayınız: _____

11. Aşağıda yer alan uygulamalardan, çalışma kapsamında yer alacak olanları işaretleyiniz.

- Anket
- Mülakat
- Gözlem
- Bilgisayar ortamında test uygulamak

- Video/film kaydı
- Ses kaydı
- Yüksek düzeyde uyarıma (ışık, ses gibi) maruz bırakma
- Radyoaktif materyale maruz bırakma
- Diğer (belirtiniz): _____

ÇALIŞMA YUKARIDAKİ YÖNTEMLERDEN HİÇ BİRİNİ İÇERMİYORSA İMZAYA GEÇİNİZ

12. Çalışma katılımcılara, herhangi bir şekilde yanlı/yanlış bilgi vermeyi, çalışmanın amacını tamamen gizli tutmayı gerektiriyor mu?

- Evet Hayır

Evet ise açıklayınız: _____

13. Çalışma katılımcıların fiziksel veya ruhsal sağlıklarını tehdit edici sorular/maddeler, prosedürler ya da manipülasyonlar/uygulamalar içeriyor mu?

- Evet Hayır

Evet ise açıklayınız: _____

14. Katılımcı sayısı (belirli ise): _____

15. Kontrol grup kullanılacak mı?

- Evet Hayır

16. Aşağıda sunulan listeden, çalışmanın katılımcılarını en iyi tanımlayan seçenekleri işaretleyiniz.

- Üniversite Öğrencileri
- Çalışan Yetişkinler
- İş Sahibi Olmayan Yetişkinler
- Okul Öncesi Çocuklar
- İlköğretim Öğrencileri

- Lise Öğrencileri
- Çocuk İşçiler
- Yaşlılar
- Zihinsel Engelli Bireyler
- Fiziksel Engelli Bireyler
- Tutuklular
- Diğer (belirtiniz) _____

Proje Yürütücüsünün / Sorumlu Araştırmacının*

Adı soyadı :

İmzası :

Tarih :

Projede Görev Yapan Yardımcı Araştırmacılar

Adı Soyadı :

İmzası :

Tarih :

Telefon :

e-posta adresi :

Adı Soyadı :

İmzası :

Tarih :

Telefon :

e-posta adresi :

Adı Soyadı :

İmzası :

Tarih :

Telefon :

e-posta adresi :

Adı Soyadı :

İmzası :

Tarih :

Telefon :

e-posta adresi :

Adı Soyadı :

İmzası :

Tarih :

Telefon :

e-posta adresi :

Adı Soyadı :

İmzası :

Tarih :

Telefon :

e-posta adresi :

* Proje Yürütücüsü veya Sorumlu Araştırmacı Etik Kurul Başvuru Formu'nun her sayfasını paraflamak zorundadır.

Ek-3

T.C.
İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
TAAHHÜTNAME

"....." başlıklı araştırma/proje başvurusunda sunduğum bilgilerin doğru olduğunu, çalışma süresince araştırma etik ilkelerine uyacağımı, araştırma ekibinin araştırma hakkında bilgilendirileceğini, araştırmanın uygulanması sırasında beklenmeyen bir durum ve/veya olay olduğunda Etik Kurulu haberdar edeceğimi, araştırma durdurulduğunda bunu yazılı olarak Sosyal Araştırmalar Etik Kuruluna bildireceğimi taahhüt ederim.

Tarih

Sorumlu Araştırmacı
Adı, Soyadı, İmza

Yardımcı Araştırmacılar

Adı, Soyadı

İmza

1-
2-
4-

Sosyal Araştırmalar Etik Kurulu anket, mülakat ve gözlem gibi yöntemler içeren araştırmalarda aşağıdaki etik hususlara dikkat çekmeyi uygun görmüştür:

- Katılımcının iyilik hali, hakları ve güvenliği diğer bütün menfaatlerden, bilimin ve toplumun çıkarlarından önde gelmesi önem arz etmektedir.
- Hiçbir katılımcı verdiği cevap yüzünden olumsuz etkilenmemelidir.
- Araştırmanın amacına yönelik değil ise çok özel kişisel bilgiler sorulmamalıdır. (şiddet ile ilgili deneyimler, ekonomik durum gibi).
- İstismara açık gruplar (kendi başlarına olur veya ret veremeyenler ve uygunsuz etkiye açık olanlar) özel olarak korunmasına dikkat edilmelidir.
- Katılımcıyı duygusal veya fiziksel sıkıntıya sokacak koşullarda çalışma sürdürülmemelidir.

Ek-4

T.C.
İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
ETİK ONAY BELGESİ

ARAŞTIRMANIN BAŞLIĞI	
SORUMLU ARAŞTIRMACININ ADI SOYADI	
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ KARAR	
ETİK KURUL KARARI	

ETİK KURUL ÜYESİNİN ADI SOYADI

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.

İMZA/TARİH